

Gesäuse Alpen

„Temne šumí Niagara“, trochu som inovoval trampský song od ohňa. Potrebujem sa predsa štýlovo prepracovať k názvu tohto najmladšieho národného parku Rakúska. V októbri uplynie 10 rokov od jeho vyhlásenia. Rieka Enns dala meno tomuto

alpskému pohoriu v Štajersku. Voda tu šumí, točí sa, naráža, vracia sa protiprúdom a to všetko pod kulisou dvojtisícových veľikanov Hochtorguppe. Takže burácanie a šumenie (sausen) rieky dalo meno tejto časti Álp. Len tu je rieka neregulovaná, plná divých perejí rôznej obľahosti. Gesäuse Alpen to je: ochrana prírody a rozmanitosť druhov, rekreácia a prírodné zážitky, vzdelávanie a vedecký výskum. Bonusom je kultúrny zážitok z benediktínskeho kláštora v Admont.

Vo štvrtok podvečer sedíme v hostinci Kamper, naša fotografická minivýprava a hosťiteľ pán Drechsler, šéf informačnej kancelárie Alpenregion Nationalpark Gesäuse. Pomedzi sústa večerného jedla sa zaujímate o pripravený program. Zajtra cyklotúra na Pürgschachner Moores, popoludní kláštor v Admont a pozajtra horský zážitkový program v Johnsbach. Pri predstavovaní sobotňajšieho programu sa mu zaleskli oči a na perách sa objavil tajomný úsmev. V ten večer som týmto signálom neprikladal žiadny význam.

Pürgschachner Moores

Ráno po raňajkách opäť v Kamper. Teraz využívame možnosť zapožičať si bicykle. Vybral som si mestský typ, ale s dostatkom prevodových koliesok vpredu aj vzadu. Návšteva Holandska sa podpísala aj pod tento výber. V krajine veterných mlynov a grachtov som mal len po jednom koliesku a brzdlu sa starosvetky – spätným chodom. Tu mám 3 vpredu, 7 vzadu, brzdy páčkové, snáď tú vychádzku nejako „sprevodujem“.

Zoznamujeme sa s Irmí Gruber, spolupracovníčkou pána Drechslera, keďže do práce chodí z neďalekého Ardingu bicyklom, voľba nášho sprevádzania bola jednoznačná. Cesta je asfaltovaná, väčšinou po rovine. Sem-tam sa cesta zvlí, kým dolu kopcom by mi viali vlasy, hore by mi spláslí spotením sa. Vlasy sa mi už vyzmývali, najprv farba a potom aj kvantita, tak sa pachtím len tak. Zrodenie „Fagana“ sa nekoná, na bicykli som sa nenarodil.

Míňame pútny kostol Frauenberg a už brzdlíme na stanovisku Pürgschachner Moores – rašelinisko Pürgschachen, ktoré je pozostatkom Ennských ľadovcov. Po regulácii rieky Enns v roku 1860 zostalo zo štyroch rašelinísk len toto. Pre jeho zachovanie, ako prírodnej rezervácie a významného biotopu, sa urobilo veľa (je v zozname NATURA 2000), ale to nestačí. Uvažuje sa nad akýmsi „hodinovým sklíčkom“, ktoré by ochránilo toto posledné územie pred vysušujúcim vplyvom zmeny klímy. Aby miestne mäsožravé rastlinky nezostali bez hmyzu a tým aj bez potravy. Cesta späť prebieha pokojne, asi sme sa so svojimi dvojkoľosovými tátošmi viac zbĺžili, alebo pomohol doping vo forme piva Gösser v Ardingskom „gasthofe“. Či bol povolený alebo nie, nechám na dopingových komisárov.

Benediktinerstift Admont Knižnica & Múzeum

Benediktínsky kláštor bol založený arcibiskupom Gebhardom zo Salzburgu v roku 1074. Od počiatkov nebol len centrom religiozity, ale aj stredobodom umenia a vedy. Pýchou je knižnica, ktorá je rozlohou najväčšia kláštorňá knižnica na svete s rozmermi 14 x 70 metrov a výškou 13 metrov. Knižnicu navrhol Josef Heuber, freskami vyzdobil Bartolomeo Altomonte a skulptúrami skrášlil Josef Stammel. Priestor poskytuje dostatok miesta pre 70 000 zväzkov a 200 000 tlačí.

Umeleckohistorické múzeum, ktoré zdieľa s knižnicou prvé poschodie, prezentuje cirkevné umelecké diela od románskych čias po rokoko. Na druhom poschodí sú zbierky prírodovedného múzea. Medzi nimi vyniká najmä zbierka lietajúceho hmyzu, ktorú založil miestny mních Gabriel Strobl a obsahuje asi 75 000 exemplárov.

Admontský kláštor organizuje každoročne od roku 1997 tvorivé pobyty mladých umelcov. Diela, ktoré tu vznikli, sú základom Múzea moderného umenia. Súčasťou ponuky je aj výstavný priestor na prízemí, ktorý ozvlášťňuje tradičné zbierky špeciálnymi výstavami, kláštorňou obchodí so suvenírmi a kláštorňá pivnica s reštauráciou. Nečudujeme sa preto, keď sa v kláštore každoročne zastaví okolo 60 tisíc návštevníkov. Aby ste neprišli o všetky fakty z pohodovej prehliadky, o to sa stará tím jazykovo zdatných sprievodcov. Tých slovenských a maďarských má na starosť Zuzka Perželová. Vďaka nej vám môžem poskytnúť tento prehľad letom-svetom Admontským kláštorom.

Adventure in Johnsbach

Sobotné rána mimo domov sa mi „popačujú“. Žiadny vysávač, žiadne nákupy, len hmla nad kláštorňým jazierkom, gýčové labute a kačky. Je pofotené a hor sa na raňajky. Tie sú grunt, už staré mamy rozprávali. Ale do zásoby sa najesť nedá, tak len štyri zemličky so šunkou a syrom, jogurtík s ovocím a tá hruška ako žmurká, no tú vianočku s doma vareným malinovým džemom hádam nenechám... Tri poháre domáceho jablkového džúsu a konvička kávy. Tak tie koláčiky už asi nie, lebo patentný gombík na „trekgaťach“ nejako nedrží. Z čoho to robia tí Číňankovia? Do auta sa zvalím a už valíme smer Johnsbach, hlbšie do kaňonovitej krajiny Gesäuse. Cestou miňame akýchsi amatérskych horolezcov, stoja pred kolmou skalou a nejako sa netešia. Spomenul som si, ako v Trnave u tety na 7. poschodí stojím na balkóne, tak, že jednu nohu mám stále, pre všetky prípady, v obývačke.

Veže kostola kláštora v Admont, v pozadí Gesäuse Alpen

Rafting na rieke Enns

Naučný chodník Pürgschachner Moores

Foto: Miro Zafko

Foto: Igor Kollar

Foto: Miro Zafko

Hlásim v „touristbüre“ príchod našej minivýpravy. Ujíma sa nás „Speedy Gonzales“, trochu čudná prezývka pre tohto staršieho, ale šlachovitého muža. Prilba, horolezecké popruhy, vodiace lano a lanovčička sú zrazu na mne a keď kráčame dolu cestou k onej kolmej stene, je mi všetko jasné. Aj štvrtkový úsmev Herr Drechsler. Tak to asi turistika k najbližšej chate nebude! Že by som nerozumel nemecky, alebo si niekto zo mňa vystrelil? Preboha, vedľa o mojom strachu z výšok! Odpočívajú nás!... Ruším mobil, mažem facebook-konto, nemailujem, neplatím dane, sociálku ani zdravotnú a požiadam o výmaz môjho rodného čísla! Chcem byť mister Nobody!!!

Alpinpark. Srdce mi búcha, ide vyskočiť z hrude. Len sa nepozri dolu, prikazujem si. Neposlúchnem, som na štvrtej kramli, zatlačenej do kamennej steny, a vodiace-istiace lano som ešte nemusel prehodiť ani cez prvý držiak, do steny ešte nenastúpil ani môj nasledovník Igor, lebo by si odrel prilbu o moje pohorky. Pokakaný som statočne. No musím hore, som vedúci expedície a nemôžem prerušiť štrúdlu turistov, ktorí si zaplatili, aby sa báli. Hore je to tak 150 metrov, v polovici mám plúzgier na pravom prostredníku. Predbieha ma náš sprievodca, bez istenia sa pomedzi nás v stene len tak preklúčkuje. Už viem, prečo ho volajú Speedy...

Ručičky a nožičky nedržia naraňajkované bruško. Nabudúce asi niečo vynechám a dám si energeticky nabitú „müslí-nezmysly“. Hore vyzerám ako pred infarktom, ale len preto, že som nevedomý.

Nasleduje 100-metrová jazda ponad kamenné údolie a vrcholce stromov, zavesený na lane a poháňaný vlastnou váhou-nadváhou na vyfasovanej lanovčičke. Tak už viem, čo sú endorfíny, hormóny šťastia... Som v stene prilepený o skalú asi 80 metrov nad priepasťou a rehocom sa pozerajúc nadol. Rútim sa zhora technikou zlaňovania a odrážaním sa nohami od kolmej steny. Stále sa smejem. Tak „sfetnutý“ som nebol ani v Holandsku po marokánskom hašiši. Rehocom sa, aj keď som na moste, odvážny názov, keď som na štyroch lanách: jedno ma vedie a istí, po druhom kráčam, tretie a štvrté mi pomáhajú udržiavať rovnováhu. Kýmácam sa ako po slivovici, ale kráčam ďalej, podo mnou len pereje miestnej bystriny. Ak ostanem visieť, tak ma dolu dajú len vrtuľníkom. Tu samospád nevymôže ani moja nadváha. Projektant to dal do prísnej „vodoroviny“. Ešte jedna závesná samolanovka a sme dolu, kde sa objímam s Igorom, Gabom a Vandou. Zvyšok cesty kráčam ako veterán z Vietnamu, videl som to v televízii, viem, o čom hovorím. O hodinu nástup v kempingu na rafting. Odstrojím sa strojom a idem do miestneho gasthofu, ponuku na obed odmietam, žiadam len Gösser, ktorý sa vo mne vyparí. Von je tridsaťpäť a v mojom vnútri aspoň päťdesiat.

Po návrate na rodnú hruď v českom bulvári čítam, ako a kde sa utopil mladý český námestník ministra životného prostredia – rieka Enns. Tak to je tam, kde sme raftovali. Gaba obľahla horúčka, aj keď cestou domov sa z nás vyplavovali ešte tie endorfíny.

Je nás asi štyridsať, odhodlaných prejsť pereje rieky Enns a vypočuť si, ako šumia tie Alpy. Pri školení som sa hlásil ako skúsený rafter, však niektorí ste čítali moje zážitky z Pitztal... Oblečený v neopréne som neodhadol veľkosť plávacej vesty, dal som L-ko, ale pristala by mi XXL. Tak vyzerám ako v trenkách po mladšom bratovi, alebo ako keď do črievka niekto natlačil viac maska a už to nebol pároček, ale špekáčik. Ešte, že ma nevidí Miška (priateľka) ...nefotiť, prosím. Neubránil som sa, Igor zaznamenáva všetko. Nacvičujeme posed, pravý vpred, vzad, do lode. Má to len jednu chybu, ešte stále sme na štrku kempu. Po návratu nám zavelia

– do autobusu – a my sa vezieme do miesta štartu. Miestny šofér – gigolo, rozpráva celý čas vtipy, sú však v miestnom nárečí a jediné, čo som rozumel bolo Blondiene, takže boli o sexi bytostiach z inej planéty. V rafte sme ôsmi. Štyria Slováci, traja Nemci, jedna blondínka, ktorá sa tvárila ako Nemka, ale vyklúla sa z nej Češka. Lodi velil ostrieľaný dvadsaťročný Maďar z Ostrihomu. Mal pre túto prácu veľa predností, poznal Martikána a všetky baby mohli na ňom nechať oči, podprsienky atď. Na úvod sme zišli perej 4+. Nevieť čo to znamená, ale bola to brnkačka, potom neviem prečo všetci, okrem Slovákov,

Alpinpark Johnsbach, v lezeckej stene

Alpinpark Johnsbach, most-nemost ponad miestnu bystrinu

Kláštor Admont a jeho svetový unikát – knižnica

odhlasovali prevrátenie lode. Pomer bol 4:5 v náš neprospech. Ja som bol skúsený, veď viete Pitztal..., ale zvyšok našej výpravy som ľutoval, nevedeli, do čoho idú. Po prevrátení raftu som bol najprv bez pádla, potom s pádlom, ale bez člnu. Že som mal žlté a po nalodení modré pádlo, uniklo pozornosti posádky. Po 200 metroch si aj Nemec našiel svoje modré, ktoré mu v rieke nejak zožltlo. Plavba pokračovala pokojne, sem-tam sme sa špliechali s inými posádkami, sem-tam sme ich nastražili, potom oni nás. Po hodinke sme stáli pri brehu a cvičili vpravo vpred, vľavo vzad a do lode. Doliehali k nám zvuky ako z Niagarských vodopádov a pišťanie predchádzajúcej posádky, ale nič nebolo vidieť. Tamas, šéf lode, povedal, že teraz zídeme „Rolling Stones“. Tak to už nebola perej, ale menší vodopád, za ktorým hneď nasledoval protiprúd. Točilo to s

nami dovtedy, kým sa predný diel lode nezdvihol a nevysypal zadnú časť posádky. Na brehoch postávali odprezentované posádky, ktoré mali za sebou tento rockový nárez. Všetkých sa z vody podarilo vytiahnuť, tak sme sa domov vracali bez straty „desiatky“.

Neviem, koľko obyvateľov má Johnsbach, ale u nás sa takýmto dedinkám hovorí, že tu líšky dávajú dobrú noc, alebo tu sa aj muchy otáčajú, lebo ďalej už cesta nevedie. Ja a moji priatelia sme tu prežili najväčšie dobrodružstvo svojho života.

Danke, Herr Drechsler und Gesellschaft!

Miroslav Zafko

Ráno v kláštore Admont